

81. møde.

Fredag den 18. marts kl. 13.

Formanden: Udenfor dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem hr. Aksel Larsen, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Aksel Larsen): Jeg skal tillade mig på min gruppes vegne for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om forlængelse af lov om forbrugerpriserne på mælk*.

Denne lov udløber den 1. april 1955, og hvis den får lov til at udløbe, vil forbrugerprisen på sødmælk efter alle de beregninger, der i øjeblikket kan foretages, stige med 9 eller 10 øre pr. liter. Da dette vil være katastrofalt, navnlig for familier med børn, mener vi, at en sådan prisstigning bør forhindres. Vi mener at have forstået, at det ikke er regeringens hensigt selv at komme med forslag om forlængelse af den pågældende lov, men vi kan ikke akkviscere ved dette; derfor tillader vi os at fremsætte dette lovforslag, der går ud på en forlængelse på eet år, indtil 1. april 1956, af lov om forbrugerpriserne på mælk.

Jeg tillader mig at anbefale lovforslaget til tingets velvillige og hurtige behandling.

Formanden: Ligeledes udenfor dagsordenen giver jeg ordet til det ærede medlem fru Ragnhild Andersen, for at hun som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte et tidligere anmeldt lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ragnhild Andersen): På den kommunistiske folketingsgruppes vegne har jeg den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om ændringer i folkeforsikringsloven. (Til gennemførelse af 1. etape af en folkepensionsordning)*.

Der har i vort land været talt meget om en folkepensionsordning, der kunne sikre alle gamle tryghed i deres alderdom. Alle

partier har givet løfte om at ville medvirke hertil, og ved de to valg, der fandt sted i 1953, stod folkepensionen og dermed tryghed i alderdommen på alle partiers program. Befolkningen har på sin side givet stærke udtryk for, at den ønskede og forventede, at løfterne blev indfriet, og at den mente, tiden var inde til for folketingsrådet at gå fra ord til handling. Især rentemodtagerne, der som bekendt sidder i altfor trange kår, har knyttet forventninger til folkepensionens gennemførelse og håbet på, at den ville forbedre deres trange levevilkår. Herom vidner også den henvendelse, der i går kom fra aldersrentemodtagernes egen organisation. I efteråret 1954 udtalte flere politiske partier da også, at denne vinter måtte bringe en løsning på dette for hele befolkningen så vigtige spørgsmål, og at hvis der ikke fra regeringens side blev fremsat lovforslag, som kunne gennemføres i denne folketingsssamling, ville disse partier selvstændigt fremsætte forslag til en folkepensionsordning. Det løfte har mit parti også givet befolkningen og hermed også rentemodtagerne.

Det har været og er stadigvæk vort synspunkt, at en ordning med folkepensionering må gennemføres i dette folketingsår med virkning fra 1. april i år. Om få dage har vi den 1. april, folketingets møder nærmer sig deres afslutning, og skal folketingsrådet kunne nå at færdigbehandle et forslag så stort og vidtrækkende, som folkepensionsforslaget er, er der faktisk ingen tid at spille; man må sige, det er på høje tid, at et forslag om folkepension fremsættes i det høje ting. Derfor kommer vort forslag nu, fordi kommunisterne som sagt mener, det bør gennemføres i år med virkning fra 1. april 1955.

Mit parti mener, at en folkepension bør gennemføres i to etaper. Det forslag, vi fremsætter i dag, drejer sig om, hvad vi mener bør gennemføres i første etape eller i de første fem år. Det er vor opfattelse, at udbygningen af anden etape bør ske på grundlag af de erfaringer, der indhøstes i løbet af de første fem år. Vort hovedsynspunkt ved fremsættelsen af dette lovforslag er, at en folkepension i første omgang bør sikre alle gamle med aldersrente eller med lave indtægter ret til en pension, som gør en betrygget alderdom mulig for alle. For deres vedkommende, der i alderdommen har

[Ragnhild Andersen.]

sådanne indtægter, enten de nu hidrører fra formue, fra tjenestemandspension eller fra arbejde, som kan siges at betrygge deres alderdom, mener vi, at spørgsmålet om en pension først bør løses senere i det, som vi kalder for anden etape, altså efter fem års periodens udløb. Vort forslag indebærer dog en årlig udvidelse af kredsen af dem, der får ret til folkepension, idet det fradragsfrie beløb er foreslået som en fast procent af grundbeløbet, som vi foreslår forhøjet ikke alene fra 1. april 1955, men den 1. april i hvert af de første fire år derefter. De forhøjelser, som vi foreslår, udgør 300 kr. for ægtepar og 200 kr. for enlige.

For at sikre alle vore gamle, som enten ingen indtægt har eller kun en lav indtægt, retten til folkepension, har vi ikke ment det rigtigt at opretholde reglen i folkeforsikringsloven, som vi har den i dag, om, at opnåelse af aldersrente er afhængig af medlemsskab af sygekasse eller sygeforsikring. Vi har ment, at en folkepension bør være uafhængig af medlemsskab af sygekasse eller sygeforsikring. Man vil derfor i ændringen til folkeforsikringslovens § 1 finde en ny formulering af stk. 2, som indebærer, at enhver person over 65 år uanset medlemsskab af sygekasse eller sygeforening får ret til folkepension, d. v. s. kun når indtægterne ikke overstiger de i § 41 fastsatte grænser. Endvidere foreslås det i det nye stk. 2, at gifte kvinder mellem 60 og 65 år får ret til folkepension, når ægtefællen enten er fyldt 65 år eller har fået invaliderente eller folkepension.

Indtil nu har der ifølge dispensationsbestemmelsen i stk. 3 været adgang for alle 60—65-årige, altså også for de gifte kvinder, til at opnå aldersrente, når svigtende helbred eller andre ganske særlige omstændigheder talte derfor. Mit parti foreslår derfor, at det bliver en ret for de gifte kvinder i alderen fra 60 til 65 år at få denne folkepension, forsåvidt ægtefællen får eller er berettiget til at få folkepension. I det praktiske liv er manden jo ofte ældre end hustruen; derfor har de hidtidige bestemmelser i folkeforsikringsloven om aldersrente ofte virket mindre tilfredsstillende.

I stk. 3, der omhandler dispensationsbestemmelserne, foreslår vi disse udvidet, således at der åbnes adgang for de enlige

kvinder i alderen 55—60 år til at opnå folkepension, når svigtende helbred eller andre ganske særlige omstændigheder taler derfor. I dag er mange kvinder slidt op i den alder, kan ikke få adgang til arbejdsmarkedet og er derfor nødt til at henvende sig til socialkontorerne. Det vil være en forbedring for dem at få mulighed for folkepension.

Man vil altså se af disse ændringer, at det kommunistiske parti i almindelighed går ind for at bevare de nugældende aldersgrænser, dog med den udvidelse, der er at finde i den nye foreslåede bestemmelse for de 60—65-årige gifte kvinder og for de enlige kvinder mellem 55 og 60 år.

Ændringen til § 38, stk. 2, nr. 4, går ud på at få den meget utidssvarende bestemmelse ud af værdighedsbetingelserne, som siger, at oppebåret fattighjælp eller kommunehjælp indenfor henholdsvis de sidste 3 år og det sidste år har til følge, at man ikke kan få aldersrente. Vi kan efter vor opfattelse ikke gennemføre en begyndende folkepension med en sådan bestemmelse, al den stund mennesker i vort samfund kan komme ud for sygdom eller anden modgang i en længere periode, som bevirker, at de kun kan opretholde livet ved at søge kommunehjælp eller muligvis fattighjælp. Vi foreslår derfor allerede nu denne bestemmelse strøget af værdighedsbetingelserne. Dertil vil jeg gerne knytte den bemærkning, at mit parti ingenlunde er tilfreds med de øvrige gældende værdighedsbetingelser. Når vi ikke har foreslået dem ændret, skyldes det, at de for tiden behandles i den siddende sygekassekommission, og at man kan forvente ændringsforslag stillet derfra. Af denne grund nøjes vi med at foreslå denne — jeg vil gerne have lov at sige — den mest uværdige bestemmelse i værdighedsbetingelserne helt strøget af folkeforsikringsloven.

Ændringen i § 38, stk. 3, er en følge af ændringen i § 1.

I ændringerne til § 39 indeholdes de indgribende forandringer for rentemodtagerne. Her foreslås det dels at ophæve zonegrænserne, således at alle, der får ret til folkepension, får den samme pension over hele landet. Derefter foreslås det at fastsætte nye grundbeløb. Vi mener, at det er rigtigt at slå grundbeløb, rentetillæg, ægteskabs-

[Ragnhild Andersen.]

tillæg, brændsels- og beklædningsstillæg sammen, og foreslår derfor senere at ophæve disse tillæg. De nye grundbeløb vil den 1. april 1955 efter forslaget andrage 4 440 kr. til ægtepar, et fast beløb på 3 700 kr. til ægtepar, hvoraf kun den ene af ægtefællerne opfylder betingelserne for at få folkepension, og 2 960 kr. til enlige. Disse grundbeløb skal efter forslagsstillernes mening reguleres i henhold til det i år offentliggjorte januarpristal, altså have en forhøjelse, der svarer til den, som rentemodtagerne vil få nu den 1. april i kraft af pristalsreguleringen.

For at sikre folkepensionen gennemført i løbet af 5 år foreslår vi fastsat i loven, at grundbeløbet skal forhøjes hvert års 1. april i de første 4 år, altså igen den 1. april 1956, den 1. april 1957, den 1. april 1958 og den 1. april 1959. Pensionen skal efter forslaget stige årligt med 300 kr. til ægtepar, hvor begge er pensionsberettigede, 250 kr. til ægtepar, hvoraf kun den ene ægtefælle er pensionsberettiget, og 200 kr. til enlige, udover hvad pristalsreguleringen måtte give.

Pensionen 4 440 kr. til ægtepar vil altså den 1. april 1956 blive forhøjet til 4 740 kr., den 1. april 1957 til 5 040 kr., den 1. april 1958 til 5 340 kr. og den 1. april 1959 til 5 640 kr. Til ægtepar, hvoraf kun den ene ægtefælle er pensionsberettiget, bliver pensionen den 1. april 1956 3 950 kr., den 1. april 1957 4 200 kr., den 1. april 1958 4 450 kr. og den 1. april 1959 4 700 kr. Til enlige bliver pensionen den 1. april 1956 3 160 kr., den 1. april 1957 3 360 kr., den 1. april 1958 3 560 kr. og den 1. april 1959 3 760 kr., og disse beløb skal reguleres i henhold til pristallet.

Rentemodtagerne vil altså det første år kun modtage, om jeg så må sige, første rate af folkepensionen, og først ved den sidste ændring pr. 1. april 1959 skal det sikres, at pensionen bliver lig med to trediedele af den gennemsnitlige årlige indtægt for forsørgere i vort land. De, der med det samme vil mærke fremskridtet mest, vil være rentemodtagerne i land- og købstadkommuner; til gengæld er det utvivlsomt også de absolut vanskeligst stillede.

I ændringerne til § 40 indeholdes, at ventetillæggene, som vi mener bør forblive i loven

i overgangsperioden, bliver ens i hele landet, d. v. s. hæves op på hovedstadstaksten. Også dette beløb mener vi naturligvis skal pristalsreguleres i henhold til januarpristallet i år. Zoneudligning foreslås også af øvrige tillæg, der bibeholdes i loven, invalide-tillæg, bistanstillæg og plejetillæg. Hvad invalidetillægget angår, mener vi, det er rigtigt at fordoble dette tillæg, medens vi foreslår bistanstands- og plejetillæggene bibeholdt i samme størrelse, dog skal naturligvis også disse tillæg pristalsreguleres i henhold til januarpristallet i år.

I ændringerne til § 40 indeholdes, at rentetillæg, ægteskabstillæg, beklædnings- og brændselstillæg udgår af loven, idet de er inkluderet i grundbeløbet. Derimod foreslår vi, at alderstillægget bibeholdes, ligesom det i overgangsperioden vil være både rigtigt og nødvendigt at bevare rådighedsbeløbet på de 7½ pct.

En rentemodtager i København kan derefter gøre regnestykket således op: renten i dag med alle tillæg er 3 808 kr., hvortil kommer 160 kr. i ekstrahjælp ved særlige lovforanstaltninger, som vi mener skal bortfalde i fremtiden, og endvidere 150 kr. i eengangshjælp, tilsammen for et ægtepar i København et beløb på 4 118 kr. For dette ægtepar vil den nye pension fra 1. april blive 4 440 kr. plus reguleringsbeløbet i henhold til januarpristallet.

Jeg har allerede omtalt, at mit parti mener det nødvendigt først at sikre en forsvarelig pension til alle mindrebemidlede, før vi går over til en hele befolkningen omfattende folkepension. Derfor foreslår vi i § 41 visse forbedringer af fradragsreglerne, men ikke deres bortfald. De hidtidige bestemmelser om, at man må have 50 pct. af rentens grundbeløb i indtægt ved siden af fuld rente, foreslår vi ændret således, at man nu må have 80 pct. af det nye grundbeløb for folkepension fradragsfrit i indtægt ved siden af folkepensionen. Det betyder en forbedring også for dem, der hidtil havde ret til fradragsfrit at have 50 pct. af grundbeløbet i indtægt, når det skyldtes personligt arbejde. Nu foreslås denne bestemmelse for aldersrentemodtagere ophævet, samtidig med at det fradragsfrie beløb hæves til 80 pct. af det nye og højere grundbeløb. For invaliderentemodtagernes vedkom-

[Ragnhild Andersen.]

mente mener vi, at den nugældende ordning bør bibeholdes. Samtidig foreslås det at stille alle lige, uanset om indtægten stammer fra legat, livrente, arbejde eller opsparet kapital. Det eneste, der ifølge forslaget skal tælle med, er, hvor stor indtægten er, ikke hvorfra den stammer. Begrundelsen herfor er, at de sparsommelige, som har sparet sammen, f. eks. til et lille hus, efter den hidtidige ordning fik nedsat renten som følge af, at formueindtægten blev forhøjet med to trediedele, en bestemmelse, der i nogle tilfælde har virket meget uretfærdigt.

Det foreslås ligeledes, at fradragsreglen ved overskydende indtægt udover det fradragsfri beløb nu ændres fra 60 pct. til 72 pct. af al indtægt udover det fradragsfri beløb. Det kan synes strengt, men spørger man, hvad der er vigtigst, at give de dårligst stillede en betryggende pension eller at give pension til alle, også dem, der ikke kan kaldes egentlig trængende, da foretrækker mit parti det første fremfor det sidste. 80 pct. af 4 440 kr. er allerede 3 552 kr. i fradragsfri indtægt. Mit parti mener, dette er forsvarligt, men vi er på dette område, som hvad angår alle de øvrige enkeltheder i vort forslag, villige til at forhandle.

Også tolvtedelsbestemmelsen mener vi må bortfalde med folkepensioneringen.

Ændringerne til § 54 omhandler vore gamle på alderdomshjemmene. Vi foreslår også for dem zonegrænserne ophævet, således at lommepengebeløbene bliver ens, og vi foreslår disse forhøjet til 420 kr. årlig, naturligvis også med regulering i henhold til januarpristallet. Vi mener, at man for vore gamle på alderdomshjemmene bør lempe de ret stramme bestemmelser om indtægt ved siden af lommepengebeløbet i lighed med den nye ordning, der er gennemført for plejehjemmenes vedkommende, og som fornylig er vedtaget af det høje ting.

I overgangsbestemmelserne foreslås det at gå over til betegnelsen folkepension i stedet for aldersrente. De ændrede bestemmelser i folkeforsikringsloven vil jo gøre det muligt for alle at få folkepension, dersom indtægterne er eller kommer ned under de i § 41 fastsatte grænser. Dertil kommer, at det, når 5 års perioden er udløbet, er tanken at udbygge folkepensionen til en hele

befolkningen omfattende ordning, hvorfor det da også foreslås at optage loven til revision senest den 1. april 1958.

Som overgangsbestemmelse foreslås ligeledes, at ingen må stilles ringere ved denne lovs gennemførelse end nu. I almindelighed vil folkepensionen blive et betydeligt fremskridt. Jeg har dog fundet det rigtigt at ind sætte denne sikkerhedsventil, idet ordningen for rentemodtagere, eksempelvis i København, det første år ikke vil give de meget store forbedringer. Ligeledes har jeg fundet det rigtigt at foreslå, at socialministeren bemyndiges til at fastsætte nye regler vedrørende folkepensionens administration.

I refusionsbestemmelserne foreslås det, at omkostningerne ved folkepensionen ikke må pålægge kommunerne økonomiske forpligtelser udover dem, de har i dag i henhold til gældende lov. Det er vort partis opfattelse, at omkostningerne ved folkepensionens gennemførelse må bæres af statskassen, dog således, at der må pålægges arbejdsgiverne et særligt bidrag, f. eks. en procent af al udbetalt arbejdsløn. Denne tanke er ikke ny; adskillige virksomheder har gennemført pensionsordninger for funktionærerne, hvortil arbejdsgiverne yder bidrag, hvorimod arbejdsgiverne intet tilskud giver deres lønarbejdere til disses alderdom.

Jeg har hermed været inde på de væsentligste ændringer i vort forslag til en folkepensionsordning. Vi foreslår disse ændringer til folkeforsikringsloven for at sikre folkepensionens gennemførelse til gavn først og fremmest for de økonomisk svageste i vort samfund. Vi mener, det er på høje tid at få forslaget gennemført. Vore gamle har ventet længe nok på dette lovforslag. Hele befolkningen har gang på gang givet udtryk for sin utålmodighed over, at forslaget ikke kom frem her i tinget.

Hvad forslagets enkeltheder angår, er vi som allerede nævnt villige til at forhandle derom. Hovedsagen for mit parti er, at en betryggende folkepension nu endelig bliver gennemført. Med disse bemærkninger udtrykker jeg håbet og forventningen om, at forslaget vil få en både velvillig og hurtig behandling i det høje ting.

Formanden: Eksemplarer af de nu fremsatte lovforslag vil blive omdelt.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om fortsat ydelse af den i § 3 i lov nr. 493 af 20. december 1950 om Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde omhandlede statsgaranti.

Valgt blev: *Horn, Alsing Andersen, Holger Eriksen, Heising, Kolbjørn, Johs. E. Larsen, M. Larsen, Peter Nielsen, Jensen-Brobj, N. Chr. Christensen, Damsgaard, Holmberg, Arnth Jensen, Gottschalck-Hansen, Bøgholm, Foss og A. C. Normann.*

Den næste sag var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til finansministeren af Viggo Starcke og Tholstrup.

(Forespørgslen findes i tidenden sp. 2995).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke til forespørgslens fremme som givet. (Ophold). Det er givet.

Derpå fulgte:

Anden behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1955 til 31. marts 1956.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1170, 1239, 1295, 1499, 1579 og 1628; finansudvalgets betænkning findes i tillæg D. sp. 2407).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under eet.

Ordføreren (Thestrup): Af betænkningen fra folketingets finansudvalg over finanslovsforslaget for finansåret fra 1. april 1955 til 31. marts 1956 fremgår det, at finansudvalget har stillet en række skriftlige spørgsmål til ministrene. Under de respektive paragraffer er anført svarene på disse spørgsmål. Det fremgår ligeledes af betænkningen, at der er afholdt en hel del samråd med ministrene, og også her gælder det, at de for-

skellige samrådsspørgsmål er opført under de respektive paragraffer.

Finansudvalget har i år som tidligere ikke stillet ændringsforslag til anden behandling, idet man anser det for mere hensigtsmæssigt at samle alle ændringsforslagene til tredje behandling.

Alfred Jensen: Jeg har med interesse set den betænkning, som er omdelt, men videre klog på, hvad der vil komme af ændringsforslag, bliver man jo ikke, hverken ved gennemgangen af det lille aktstykke eller ved at påhøre den tale, som den ærede ordfører for finansudvalget har holdt. Jeg vil dog alligevel gerne, selvom der er meget lidt at holde sig til, gøre nogle bemærkninger ved denne anden behandling, som jeg har gjort det ved tidligere lejligheder, bl. a. i fjor. Jeg vil gøre det, fordi der i forbindelse med dette finanslovsforslag er adskillige overvejelser angående udgifterne, ikke mindst de militære udgifter.

Under den økonomiske debat her i tinget for nogle dage siden gav den kommunistiske gruppe gennem det ærede medlem hr. Aksel Larsen udtryk for, at militæruddgifterne burde nedsættes med meget væsentlige beløb. Kommunisterne er absolut ikke ene om denne opfattelse, brede kredse i folket deler den. Da regeringen i fjor sommer i forbindelse med en række administrative nedskæringsforanstaltninger også gik ind for besparelser på de militære områder, var det udtryk for, at den kendte stemningen i folket og tog hensyn til den. Den senere beslutning om nedsættelse af tjenestetiden til 16 måneder og løfte om yderligere besparelser på de militære budgetter vidner om, at der i folket var utilfredshed med de småbeløb, besparelserne androg, og ønske om større reduktioner af de militære udgifter. Hvor små de gennemførte reduktioner end var, vakte de dog en vis tilfredshed, men der ønskedes meget større besparelser end selv dem, der blev lovet efter forhandlingerne her i september måned. Tjenestetiden kan sættes længere ned, end det er sket, den foretagne nedsættelse er ikke tilstrækkelig, vi må i hvert fald ned på 12 måneder, og der kan spares også på andre områder på de militære budgetter.

Ulykkeligvis, må man vel sige, vil de besparelser, der blev bevilget i fjor, ikke